

Feitenkaart

Inkomensgegevens Rotterdam en regio 2015

Begin 2018 zijn inkomensgegevens over 2015 uit het *Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek* (het voormalige *Regionaal Inkomens Onderzoek 2015*) van het CBS beschikbaar gekomen. Eerder verscheen daarover een Feitenkaart met inkomensgegevens over Rotterdam en haar gebieden en buurten; deze Feitenkaart bevat de vergelijkbare gegevens over de Rotterdamse regio en haar gemeenten. Onder 'regio' wordt daarbij verstaan het gebied van de voormalige stadsregio.

Het *Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek* is voornamelijk gebaseerd op gegevens van de Belastingdienst en is opgebouwd vanuit de integrale basisregistraties Bevolking, Huishoudens en Inkomens. De gegevens hieruit vormen de meest recente betrouwbare gegevens over de inkomenssituatie in Nederland. Eerder bracht OBI een Feitenkaart uit met inkomensgegevens over 2015 over Rotterdam en haar gebieden en buurten (*Feitenkaart Inkomensgegevens Rotterdam op gebieds- en buurtniveau 2015*); de voorliggende Feitenkaart bevat overeenkomstige gegevens over de Rotterdamse regio en haar gemeenten (plus die over Amsterdam, Den Haag, Utrecht en heel Nederland). De gegevens over 2016 zullen waarschijnlijk eind 2018 verschijnen.

Deze Feitenkaart kent als inkomensbegrip het 'besteedbaar inkomen' volgens de definitie van het CBS. Dit komt ruwweg overeen met het intuïtieve begrip netto-inkomen (loon/uitkering/pensioen minus belasting en sociale premies), met dien verstande dat voor eigenaar-bewoners een economische huurwaarde bijgeteld, en betaalde hypotheekrente afgetrokken is. Ook is Kinderbijslag en Huurtoeslag meegeteld, en worden ziektekostenpremies in mindering gebracht; i.h.b. ook een gemiddelde basisverzekeringspremie en het verplichte eigen risico Zvw.

Voor de interpretatie van de gegevens op deze Feitenkaart is de precieze inkomensdefinitie echter niet zo van belang: de inkomensgegevens dienen immers vooral geïnterpreteerd te worden door middel van onderlinge vergelijking.

Deze Feitenkaart beperkt zich, tenzij anders aangegeven, tot de inkomens van *particuliere* huishoudens; dat wil zeggen dat studentenhuishoudens en zogeheten institutionele huishoudens (personen in instellingen, instituten en tehuizen) *niet* zijn meegeteld.

De inkomensgegevens van het CBS zijn met terugwerkende kracht tot 2011 gereviseerd (met relatief forse gevolgen), doch gereviseerde gegevens zijn vooralsnog niet beschikbaar over jaren vóór 2014.

In de nu volgende tabellen is geheimhouding toegepast ('x') als het aantal inwoners minder is dan 200 of het aantal huishoudens minder dan 70; voor kleinere gebieden is het risico van onthulling van individuele gegevens te groot. Voorts zijn om technische redenen enkele gegevens onbekend; deze zijn aangegeven met een '.'.

De belangrijkste ontwikkelingen op regionaal niveau: de inkomensverdeling verandert nauwelijks, al neemt het aandeel allerlaagste inkomens inmiddels wel wat af:

	2015	2014 na rev.	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Gemiddeld huishoudensinkomen x 1.000	€ 36,8	€ 37,0	€ 34,1	€ 32,9	€ 32,6	€ 32,3	€ 32,3	€ 32,5	€ 32,2
Laag huishoudensinkomen ¹	46,4%	46,5%	45,1%	45,1%	45,2%	45,3%	45,3%	45,1%	45,4%
Midden huishoudensinkomen ¹	36,2%	36,2%	37,1%	37,0%	36,9%	37,0%	37,0%	37,0%	37,1%
Hoog huishoudensinkomen ¹	17,4%	17,3%	17,8%	17,9%	17,8%	17,7%	17,7%	17,9%	17,5%
Huishoudens tot 110% sociaal minimum	15,4%	15,6%	16,7%	16,3%	15,8%	15,3%	14,6%	14,0%	13,2%
Huish. onder armoedegrens CBS/SCP	11,5%	12,0%	13,7%	13,9%	12,8%	11,2%	10,5%	9,8%	9,6%
Huishoudens met arbeid als hoofdbron	59,4%	59,2%	61,2%	61,8%	62,4%	63,0%	63,4%	63,5%	64,1%

¹): Onderste 40% respectievelijk middelste 40% respectievelijk bovenste 20% van de landelijke inkomensverdeling.

Feitenkaart Inkomensgegevens Rotterdam en regio 2015

Voor een beschrijving van de veranderingen bij de revisie van de inkomensstatistieken van het CBS wordt verwezen naar het [document](#) daarover op de CBS-website.

GEMIDDELD INKOMEN PER HUISHOUDEN

Onderstaande tabel bevat de gemiddelde inkomens per huishouden in 2015 en 2014 na revisie. Tevens toevoegd is het zogeheten gestandaardiseerde inkomen: het besteedbaar inkomen, gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden. (Een groter huishouden heeft immers een hoger inkomen nodig dan een kleiner huishouden om op een vergelijkbaar welvaarniveau te komen.) Voor een stad als Rotterdam met zijn grote aantallen kleine huishoudens vormt dat zuiverder vergelijkingsmateriaal met elders dan louter de hoogte van een huishoudensinkomen.

	Aantal huishoudens 1-1-'15	Gemiddeld besteedbaar huishoudens- inkomen, 2015	Idem in 2014		Gestandaard- iseerd ¹ , 2015	Idem in 2014
Albrandswaard	9.950	€ 48.500	€ 50.100		€ 32.600	€ 33.600
Barendrecht	18.410	€ 48.100	€ 49.100		€ 31.800	€ 32.400
Brielle	7.310	€ 44.100	€ 44.500		€ 30.900	€ 31.200
Capelle aan den IJssel	29.860	€ 38.200	€ 38.700		€ 27.100	€ 27.400
Hellevoetsluis	16.990	€ 41.500	€ 41.400		€ 29.000	€ 28.900
Krimpen aan den IJssel	11.990	€ 42.000	€ 43.200		€ 28.700	€ 29.500
Lansingerland	21.940	€ 51.900	€ 52.400		€ 33.700	€ 34.100
Maassluis	14.320	€ 38.200	€ 38.500		€ 27.000	€ 27.100
Nissewaard	38.090	€ 39.000	€ 38.800		€ 27.400	€ 27.200
Ridderkerk	20.230	€ 38.500	€ 39.500		€ 27.200	€ 27.700
Rotterdam	292.690	€ 33.400	€ 33.300		€ 24.700	€ 24.600
Schiedam	35.160	€ 35.000	€ 35.200		€ 25.200	€ 25.300
Vlaardingen	33.460	€ 35.400	€ 35.500		€ 25.600	€ 25.600
Westvoorne	6.320	€ 49.700	€ 54.700		€ 34.700	€ 37.900
Stadsregio excl. Rotterdam	264.030	€ 40.600	€ 41.100		€ 28.300	€ 28.600
Rotterdam	292.690	€ 33.400	€ 33.300		€ 24.700	€ 24.600
Stadsregio incl. Rotterdam	556.720	€ 36.800	€ 37.000		€ 26.400	€ 26.500
Amsterdam	409.610	€ 36.800	€ 36.300		€ 28.100	€ 27.800
's-Gravenhage	236.460	€ 37.000	€ 37.100		€ 27.100	€ 27.100
Utrecht	145.870	€ 39.300	€ 38.900		€ 28.700	€ 28.400
Nederland	7.332.930	€ 39.600	€ 40.000		€ 27.800	€ 28.000

¹): Gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden.

Het gemiddelde besteedbaar huishoudensinkomen lag in de Rotterdamse regio in 2015 zo'n 7% lager dan elders in Nederland: € 36.800, terwijl het landelijk € 39.600 bedroeg. In Rotterdam lag het nóg een stuk lager (€ 33.400); elders in de regio een stuk hoger (€ 40.600).

Bijna overal in de regio, en ook landelijk, nam het gemiddelde huishoudensinkomen in 2015 wat af; in Rotterdam was echter sprake van een lichte toename.

LAGE, MIDDEN- EN HOGE HUISHOUDENSINKOMENS

Aan de hand van de verdeling van huishoudensinkomens kunnen lage-, midden- en hoge-inkomensgroepen worden gedefinieerd. Gangbaar is, dat de onderste 40% van de landelijke inkomensverdeling als 'laag', de bovenste 20% als 'hoog', en de rest als 'midden' wordt beschouwd. Ruwweg komt de grens tussen 'laag' en 'midden' ongeveer overeen met het besteedbaar inkomen van een kostwinner met een modaal inkomen (in 2015 € 35.500 bruto per jaar) en twee kinderen ("Jan Modaal").

De term 'laag inkomen' zorgt overigens nog al eens voor verwarring, omdat hij bij meerdere definities wordt gebruikt; ook door het CBS zelf. Zo gebruiken CBS en SCP de term 'laag inkomen' ook voor inkomens onder de welvaartsvaste armoedegrens die verderop in deze Feitenkaart aan de orde komt, en wordt in de volkshuisvesting nóg weer een andere definitie voor lage inkomens gehanteerd (zie de jaarlijkse OBI-Feitenkaarten *Aandachtsgroepen volkshuisvestingsbeleid Rotterdam en regio*).

	Aantal huishoudens 1-1-'15	Laag: onderste 40%	Midden: middelste 40%	Hoog: bovenste 20%		Laag, gestand.	Midden, gestand.	Hoog, gestand.
Albrandswaard	9.950	27%	39%	34%		27%	41%	32%
Barendrecht	18.410	25%	42%	33%		27%	43%	30%
Brielle	7.310	31%	43%	27%		29%	42%	29%
Capelle aan den IJssel	29.860	42%	39%	19%		41%	39%	20%
Hellevoetsluis	16.990	33%	43%	23%		34%	41%	25%
Krimpen aan den IJssel	11.990	35%	43%	23%		36%	42%	22%
Lansingerland	21.940	24%	41%	36%		25%	42%	33%
Maassluis	14.320	40%	42%	18%		40%	41%	19%
Nissewaard	38.090	38%	42%	20%		38%	42%	20%
Ridderkerk	20.230	40%	42%	18%		40%	43%	18%
Rotterdam	292.690	54%	33%	13%		53%	31%	15%
Schiedam	35.160	48%	37%	15%		48%	36%	15%
Vlaardingen	33.460	47%	38%	15%		46%	38%	16%
Westvoorne	6.320	29%	40%	31%		27%	39%	34%
Stadsregio excl. Rotterdam	264.030	38%	40%	22%		38%	40%	22%
Rotterdam	292.690	54%	33%	13%		53%	31%	15%
Stadsregio incl. Rotterdam	556.720	46%	36%	17%		46%	36%	18%
Amsterdam	409.610	52%	31%	17%		49%	30%	22%
's-Gravenhage	236.460	49%	34%	17%		48%	32%	20%
Utrecht	145.870	43%	35%	22%		40%	35%	25%
Nederland	7.332.930	40%	40%	20%		40%	40%	20%

De inkomensverdeling in de Rotterdamse regio in 2015 verschilt niet wezenlijk met die in de voorgaande jaren. (Zie hierover ook het Nawoord.) Net als vorig jaar heeft 46% van de huishoudens een inkomen waarmee het tot de "onderste" 40% van Nederland behoort, behoort 17% tot de "bovenste" 20% en behoort de overige 36% tot de middelste 40%.

De middeninkomens, maar vooral de hoge inkomens, komen in Rotterdam veel minder vaak voor dan landelijk, en elders in de regio wat vaker. Het zijn vooral de kleinere gemeenten waar relatief weinig lage inkomens, en relatief veel hoge inkomens voorkomen.

INKOMENS TOT 110% VAN HET SOCIAAL MINIMUM

Onderstaande tabel geeft de aantallen huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum (bijstands- dan wel AOW-niveau) weer. In Rotterdam is dit tegenwoordig de inkomensgrens van het minimabeleid. Let wel: net als elders in deze Feitenkaart betreft het hier inkomen op jaarbasis; huishoudens die ook een deel van het jaar een hoger inkomen hadden, zijn hier dus niet inbegrepen. Tevens zijn in deze tabel de aantallen langdurig (d.w.z.: ook in de drie voorgaande jaren) op dit inkomensniveau levende huishoudens weergegeven. Het betreft hier hoofden van huishoudens die ook in de voorgaande drie jaren tot een huishouden met een dergelijk inkomen behoorden; ongeacht de vraag of dat huishouden toen op de zelfde manier samengesteld was, en ongeacht waar in Nederland men toen woonde.

	Tot 110% van het sociaal minimum:				Langdurig tot 110% van het soc. min. ² :			
	Aantal meegetelde huishoudens 1-1-'15 ¹	Aantal tot 110% soc. min.	Idem als perc.	Idem in 2014	Aantal meegetelde huishoudens 1-1-'15 ¹	Aantal tot 110% soc. min.	Idem als perc.	Idem in 2014
Albrandswaard	9.830	580	6%	6%	9.600	300	3%	3%
Barendrecht	18.140	990	5%	6%	17.800	400	2%	2%
Brielle	7.210	480	7%	7%	7.000	200	3%	3%
Capelle aan den IJssel	29.050	3.660	13%	13%	27.700	1.700	6%	6%
Hellevoetsluis	16.760	1.530	9%	9%	16.300	700	4%	4%
Krimpen aan den IJssel	11.840	910	8%	7%	11.600	400	3%	3%
Lansingerland	21.700	1.190	5%	6%	21.200	500	2%	2%
Maassluis	14.050	1.420	10%	10%	13.500	700	5%	5%
Nissewaard	37.400	3.840	10%	10%	36.200	1.900	5%	5%
Ridderkerk	19.920	1.610	8%	8%	19.400	700	4%	4%
Rotterdam	280.080	57.040	20%	21%	253.400	29.800	12%	12%
Schiedam	33.820	4.830	14%	14%	31.400	2.300	7%	7%
Vlaardingen	32.530	4.200	13%	13%	30.700	2.000	7%	6%
Westvoorne	6.220	410	7%	7%	6.000	100	2%	3%
Stadsregio excl. Rotterdam	258.470	25.650	10%	10%	248.400	11.900	5%	5%
Rotterdam	280.080	57.040	20%	21%	253.400	29.800	12%	12%
Stadsregio incl. Rotterdam	538.550	82.690	15%	16%	501.800	41.700	8%	8%
Amsterdam	392.410	73.700	19%	19%	341.600	36.500	11%	11%
's-Gravenhage	226.590	39.240	17%	18%	202.700	18.500	9%	9%
Utrecht	141.260	17.790	13%	13%	123.900	7.700	6%	6%
Nederland	7.171.740	791.640	11%	11%	6.801.900	369.000	5%	5%

¹): Exclusief huishoudens met niet het hele jaar inkomen en huishoudens die afhankelijk zijn van studiefinanciering.

²): Dat wil zeggen: ook in de drie voorgaande jaren op dit inkomensniveau. Deze gegevens zijn alleen beschikbaar in veelvouden van 100.

15% van de huishoudens in de Rotterdamse regio had in 2015 een jaarinkomen van niet meer dan 110% van het sociaal minimum: 20% in Rotterdam, en 10% elders in de regio. Landelijk was dit 11%. In Rotterdam gaat het hier om 57.040 huishoudens, elders in de regio om nog eens 25.650 huishoudens, dus in de totale regio om 82.690 huishoudens. Het grootste deel daarvan bestaat uit niet-actieven (werklozen, arbeidsongeschikten en gepensioneerden). De grootste "risicogroepen" zijn eenoudergezinnen en alleenstaanden tot de AOW-leeftijd, en niet-westerse allochtonen.

De helft van dit soort aantallen zit al vier jaar onafgebroken op dit inkomensniveau.

Het aandeel huishoudens met een jaarinkomen van niet meer dan 110% van het sociaal minimum nam in 2015 voor het eerst in jaren af: in Rotterdam met met 0,4%-punt, elders in de regio met 0,1%-punt en in de totale regio met 0,2%-punt. Ook landelijk was voor het eerst sprake van zo'n lichte afname: eveneens met 0,2%-punt.

INKOMENS ONDER DE WELVAARTSVASTE ARMOEDEGRENS VAN CBS EN SCP

Onderstaande tabel geeft de aantallen huishoudens weer met een inkomen onder een per type huishouden verschillende lage-inkomensgrens die door het CBS wordt gehanteerd als een welvaartsvaste armoedegrens. Deze wat abstracte grens is gebaseerd op de koopkracht van een alleenstaande met een bijstandsuitkering in 1979. Deze armoedegrens ligt niet ver van het sociaal minimum; voor de meeste soorten huishoudens ligt het sociaal minimum iets *onder* deze armoedegrens, maar voor huishoudens vanaf de AOW-leeftijd er iets *boven*.

	Onder de armoedegrens:				Langdurig onder de armoedegrens ² :			
	Aantal meegetelde huishoudens 1-1-'15 ¹	Aantal onder de armoede- grens	Idem als perc.	Idem in 2014	Aantal meegetelde huishoudens 1-1-'15 ¹	Aantal onder de armoede- grens	Idem als perc.	Idem in 2014
Albrandswaard	9.830	420	4%	4%	9.600	100	1%	1%
Barendrecht	18.140	690	4%	4%	17.800	200	1%	1%
Brielle	7.210	350	5%	5%	7.000	100	1%	1%
Capelle aan den IJssel	29.050	2.660	9%	9%	27.700	1.000	4%	3%
Hellevoetsluis	16.760	1.040	6%	6%	16.300	300	2%	2%
Krimpen aan den IJssel	11.840	610	5%	5%	11.600	200	2%	2%
Lansingerland	21.700	870	4%	4%	21.200	200	1%	1%
Maassluis	14.050	1.060	8%	8%	13.500	400	3%	3%
Nissewaard	37.400	2.840	8%	8%	36.200	1.000	3%	2%
Ridderkerk	19.920	1.080	5%	6%	19.400	400	2%	2%
Rotterdam	280.080	43.150	15%	16%	253.400	17.800	7%	6%
Schiedam	33.820	3.710	11%	11%	31.400	1.300	4%	4%
Vlaardingen	32.530	3.100	10%	10%	30.700	1.100	4%	3%
Westvoorne	6.220	290	5%	5%	6.000	100	2%	2%
Stadsregio excl. Rotterdam	258.470	18.720	7%	7%	248.400	6.400	3%	2%
Rotterdam	280.080	43.150	15%	16%	253.400	17.800	7%	6%
Stadsregio incl. Rotterdam	538.550	61.870	11%	12%	501.800	24.200	5%	4%
Amsterdam	392.410	58.550	15%	16%	341.600	23.600	7%	6%
's-Gravenhage	226.590	31.560	14%	15%	202.700	11.500	6%	5%
Utrecht	141.260	14.310	10%	11%	123.900	5.100	4%	4%
Nederland	7.171.740	589.950	8%	9%	6.801.900	209.500	3%	3%

¹): Exclusief huishoudens met niet het hele jaar inkomen en huishoudens die afhankelijk zijn van studiefinanciering.

²): Dat wil zeggen: ook in de drie voorgaande jaren op dit inkomensniveau. Deze gegevens zijn alleen beschikbaar in veelvouden van 100.

11% van de huishoudens in de Rotterdamse regio had in 2015 een jaarinkomen onder de armoedegrens: 15% in Rotterdam, en 7% elders in de regio. Landelijk was dit 8%. In Rotterdam gaat het hier om 43.150 huishoudens, elders in de regio om nog eens 18.720 huishoudens, dus in de totale regio om 61.870 huishoudens. Het grootste deel daarvan bestaat uit niet-actieven (werklozen, arbeidsongeschikten en gepensioneerden). De grootste "risicogroepen" zijn een-oudergezinnen en alleenstaanden tot de AOW-leeftijd, en niet-westerse allochtonen.

Bijna de helft van dit soort aantallen zit al vier jaar onafgebroken op dit inkomensniveau.

Het aandeel huishoudens met een jaarinkomen onder de armoedegrens nam in 2015, net als in 2014, af: in Rotterdam met met 0,9%-punt, elders in de regio met 0,2%-punt en in de totale regio met 0,5%-punt. Ook landelijk was sprake van zo'n lichte afname: met 0,3%-punt.

VERDERE GEGEVENS OVER HUISHOUDENS MET EEN MINIMUMINKOMEN

Over huishoudens met een minimuminkomen (tot een bepaald percentage van het sociaal minimum dan wel onder de armoedegrens) bevat het *Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek* ook nog diverse nadere gegevens; met name over de betreffende aantallen personen en kinderen en over minimuminkomens en (vrij te laten) vermogen. Deze gegevens zijn op aanvraag beschikbaar.

HUISHOUDENS MET INKOMEN NAAR BELANGRIJKSTE BRON

In onderstaande tabel is aangegeven hoeveel huishoudens in 2015 loon of winst (als zelfstandige), pensioen of een werkloosheids-, bijstands- of arbeidsongeschiktheidsuitkering als belangrijkste bron van inkomen hadden. De kleine restcategorie 'overig' bestaat met name uit huishoudens die een andersoortige uitkering, voorziening of overdrachtsinkomen hadden; huishoudens met inkomen uit vermogen als belangrijkste inkomensbron worden door het CBS meegeteld bij de zelfstandigen.

	Aantal huishoudens 1-1-'15	Loon of winst	Pensioen	Werkloos/bijstand of arbeidsongeschikt	Overig
Albrandswaard	9.950	67%	27%	5%	1%
Barendrecht	18.410	68%	27%	5%	1%
Brielle	7.310	61%	32%	6%	x
Capelle aan den IJssel	29.860	59%	28%	11%	2%
Hellevoetsluis	16.990	61%	30%	8%	1%
Krimpen aan den IJssel	11.990	56%	37%	6%	1%
Lansingerland	21.940	71%	24%	4%	1%
Maassluis	14.320	57%	33%	9%	1%
Nissewaard	38.090	61%	28%	9%	2%
Ridderkerk	20.230	57%	35%	6%	1%
Rotterdam	292.690	58%	23%	16%	2%
Schiedam	35.160	61%	26%	12%	2%
Vlaardingen	33.460	57%	31%	11%	2%
Westvoorne	6.320	56%	40%	4%	x
Stadsregio excl. Rotterdam	264.030	61%	29%	8%	1%
Rotterdam	292.690	58%	23%	16%	2%
Stadsregio incl. Rotterdam	556.720	59%	26%	12%	2%
Amsterdam	409.610	66%	19%	14%	2%
's-Gravenhage	236.460	61%	23%	14%	2%
Utrecht	145.870	71%	17%	10%	2%
Nederland	7.332.930	61%	28%	9%	2%

59% van de huishoudens in de Rotterdamse regio had in 2015 inkomen uit arbeid (loon of winst als zelfstandige): 58% in Rotterdam, en 61% elders in de regio. Landelijk had 61% van de huishoudens hun inkomen (mede) uit arbeid. Het verschil tussen Rotterdam en de rest van de regio komt geheel voor rekening van het grote aantal Rotterdamse huishoudens met een werkloosheids-, bijstands- of arbeidsongeschiktheidsuitkering als belangrijkste inkomensbron: 16%. Elders in de regio was dit maar 8%. Het aandeel pensioenontvangers is in Rotterdam een stuk lager dan elders in de regio.

Verder zijn de onderlinge verschillen in de regio ruwweg samen te vatten als: "hoe groter de gemeente, hoe groter het percentage huishoudens dat tot de uitkeringsontvangers behoort".

De inkomens van de werkenden (niet in de tabel opgenomen) waren overal overigens natuurlijk een stuk hoger dan die van de gepensioneerden en die van de uitkeringsontvangers.

ECONOMISCHE ZELFSTANDIGHEID

Van economische zelfstandigheid wordt gesproken als iemands persoonlijke netto inkomen uit arbeid of eigen onderneming hoger is dan de netto bijstandsuitkering voor een alleenstaande. Onderstaande tabel toont het aandeel economisch zelfstandigen, inclusief onderscheid tussen mannen en vrouwen. De gegevens beperken zich tot personen in particuliere huishoudens van 15 jaar tot de AOW-leeftijd, exclusief scholieren en studenten.

	Aantal meegetelde personen 1-1-'15 ¹	Econ. zelfst. in 2015	Idem in 2014	Mannen 1-1-'14	Econ. zelfst. in 2015	Idem in 2014	Vrouwen 1-1-'15	Econ. zelfst. in 2015	Idem in 2014
Albrandswaard	13.600	76%	75%	6.700	87%	86%	6.700	66%	65%
Barendrecht	26.000	75%	74%	12.700	86%	86%	13.300	64%	63%
Brielle	9.200	71%	70%	4.600	85%	85%	4.600	57%	56%
Capelle aan den IJssel	36.700	67%	67%	17.800	78%	77%	18.900	57%	57%
Hellevoetsluis	22.200	67%	67%	11.100	83%	83%	11.100	51%	51%
Krimpen aan den IJssel	14.600	70%	70%	7.100	84%	85%	7.500	56%	56%
Lansingerland	31.900	77%	76%	15.800	88%	87%	16.100	67%	66%
Maassluis	17.300	67%	67%	8.600	79%	79%	8.700	56%	55%
Nissewaard	49.400	68%	67%	24.300	82%	81%	25.100	54%	54%
Ridderkerk	24.200	69%	68%	11.800	83%	82%	12.300	56%	55%
Rotterdam	350.700	61%	60%	175.300	69%	68%	175.300	53%	53%
Schiedam	43.600	65%	64%	22.000	75%	74%	21.600	54%	53%
Vlaardingen	39.000	66%	66%	19.300	77%	76%	19.700	56%	55%
Westvoorne	7.400	69%	68%	3.700	84%	83%	3.700	54%	53%
Stadsregio excl. Rotterdam	335.100	69%	69%	165.500	81%	81%	169.300	57%	57%
Rotterdam	350.700	61%	60%	175.300	69%	68%	175.300	53%	53%
Stadsregio incl. Rotterdam	685.800	65%	64%	340.800	75%	74%	344.600	55%	55%
Amsterdam	496.800	66%	65%	248.500	70%	69%	248.300	61%	60%
's-Gravenhage	293.900	62%	62%	147.700	69%	69%	146.200	56%	56%
Utrecht	191.600	73%	72%	95.000	77%	77%	96.500	68%	67%
Nederland	9.279.600	68%	67%	4.657.500	78%	78%	4.622.100	58%	57%

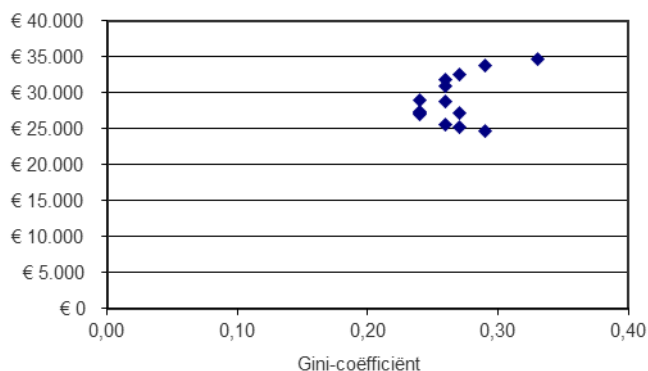
¹): Personen in particuliere huishoudens, van 15 jaar tot de AOW-leeftijd, exclusief scholieren en studenten. Deze gegevens zijn alleen beschikbaar in veelvouden van 100.

Net als elders in Nederland, zijn ook in de Rotterdamse regio vrouwen minder vaak economisch zelfstandig dan mannen. In Rotterdam is het verschil minder groot dan elders in Nederland, omdat in Rotterdam ook relatief veel meer mannen niet economisch zelfstandig zijn. Elders in de regio geldt het omgekeerde, waardoor het verschil in de totale regio ongeveer even groot is als landelijk.

INKOMENSONGELIJKHEID

Inkomensongelijkheid kan worden weergegeven via de zogeheten Gini-coëfficiënt: een getal tussen 0 en 1, waarbij 0 correspondeert met volledige gelijkheid (iedereen heeft het zelfde inkomen) en 1 met volledige ongelijkheid (één huishouden heeft al het inkomen, en de rest heeft niets). In onderstaande tabel is deze ongelijkheidsmaatstaf weergegeven voor 2015, én voor 2014 na de revisie.

	Aantal huish. 1-1-'15	Gini-coëfficiënt	Idem In 2014	
Albrandswaard	9.950	0,27	0,30	
Barendrecht	18.410	0,26	0,28	
Brielle	7.310	0,26	0,27	
Capelle aan den IJssel	29.860	0,27	0,28	
Hellevoetsluis	16.990	0,24	0,26	
Krimpen aan den IJssel	11.990	0,26	0,28	
Lansingerland	21.940	0,29	0,30	
Maassluis	14.320	0,24	0,26	
Nissewaard	38.090	0,24	0,24	
Ridderkerk	20.230	0,24	0,26	
Rotterdam	292.690	0,29	0,30	
Schiedam	35.160	0,27	0,28	
Vlaardingen	33.460	0,26	0,26	
Westvoorne	6.320	0,33	0,38	
Stadsregio excl. R'dam	264.030	.	.	
Rotterdam	292.690	0,29	0,30	
Stadsregio incl. R'dam	556.720	.	.	
Amsterdam	409.610	0,35	0,36	
's-Gravenhage	236.460	0,33	0,33	
Utrecht	145.870	0,29	0,30	
Nederland	7.332.930	0,28	0,29	

In tegenstelling tot die in eerdere Feitenkaarten zijn deze coëfficiënten overigens berekend *exclusief* studentenhuishoudens; ook in dát opzicht is vergelijking met in eerdere Feitenkaarten gepubliceerde gegevens dus niet mogelijk.

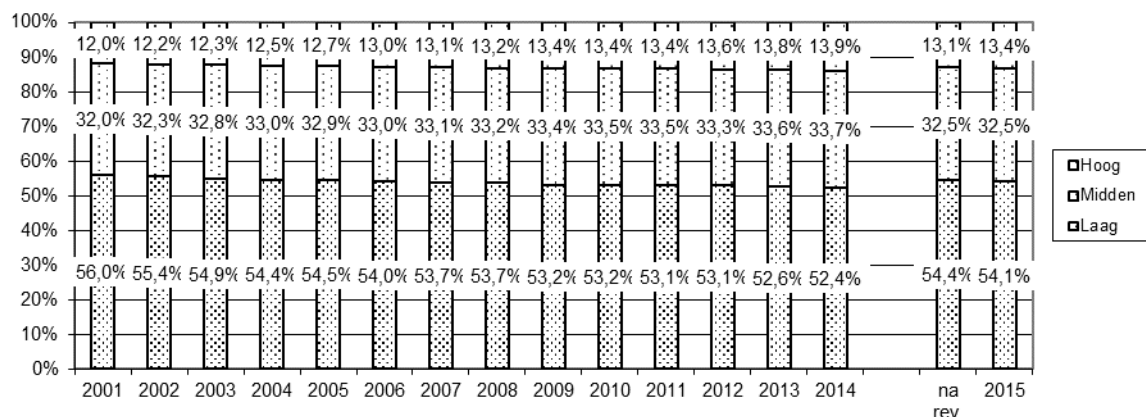
De inkomensongelijkheid is in Rotterdam en Lansingerland een fractie hoger dan landelijk, en elders in de regio iets lager.

De mate van inkomensongelijkheid zegt overigens nog niets over de *hoogte* van de inkomens, of over de mate van armoede; en een grotere differentiatie betekent ook een wat grotere inkomensongelijkheid! Een eenduidig verband met de hoogte van het gemiddelde inkomen of met het aandeel lage inkomens of sociale minima is in de Rotterdamse regio dan ook niet te zien. Ook van een verband tussen het gemiddelde inkomen en de mate van ongelijkheid in de zin dat de ongelijkheid groter is naarmate het gemiddelde inkomen in een gemeente hoger is, is lang niet altijd sprake.

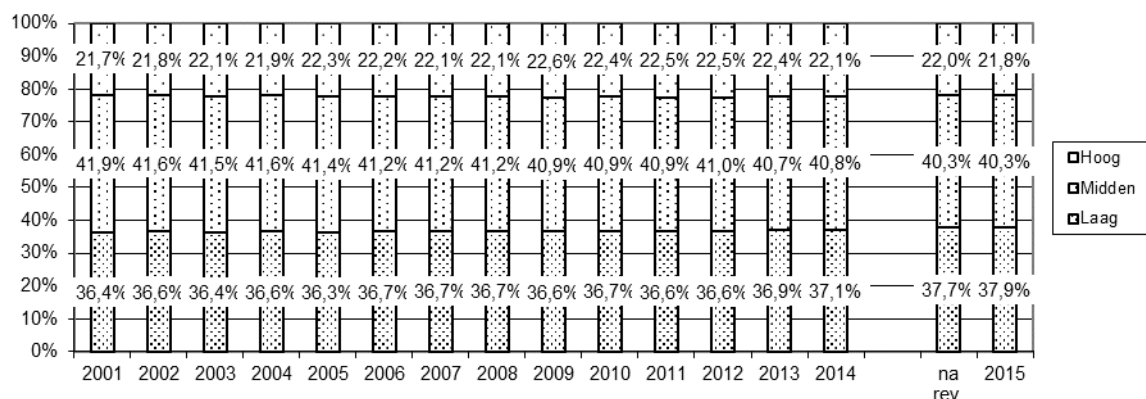
DE AFSTAND TUSSEN STAD EN REGIO

Van oudsher wonen in Rotterdam veel meer huishoudens met lage, en veel minder huishoudens met midden- en hoge inkomens dan elders in de regio. Zoals op blz. 3 te zien was, had in 2015 in Rotterdam 54% een laag inkomen, 33% een middeninkomen en 13% een hoog inkomen, terwijl elders in de regio deze percentages 38%, 40% respectievelijk 22% bedragen. Deze percentages, en dus ook de verschillen tussen stad en regio, veranderen heel langzaam, zoals uit onderstaande grafieken blijkt. In Rotterdam daalt het aandeel lage inkomens met zo'n enkele tienden van %-punten per jaar en stijgt het aandeel hoge inkomens met enkele tienden van %-punten per jaar; elders in de regio is in een vergelijkbaar tempo sprake van een omgekeerde ontwikkeling.

Lage, midden- en hoge inkomens in Rotterdam:

Lage, midden- en hoge inkomens in de rest van de regio:

Bij gestandaardiseerde inkomens is het beeld niet anders.

NAWOORD

Deze Feitenkaart bevat een selectie van de meest interessante gegevens uit het *Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek*. Een groot aantal soorten nadere gegevens is op aanvraag beschikbaar. Zoals al in de inleiding is gezegd, komen gegevens over 2016 waarschijnlijk eind 2018 beschikbaar. Het CBS presenteert op haar website en in de publicatie *Armoede en sociale uitsluiting 2018* wel ook al inkomensgegevens over 2016 tot op gemeentelijk niveau, doch dat zijn voorlopige cijfers. Voor alle verdere inlichtingen: Paul de Graaf, tel. (010) 267 15 30, e-mail pa.degraaf@rotterdam.nl.

Onderzoek en Business Intelligence; februari 2018.

Projectnummer 5005.

Auteur: Paul de Graaf.

Voor meer informatie: <http://www.rotterdam.nl/onderzoek>.

Gemeente Rotterdam